

Niemand wordt beter van bedrijvenpoli

Auteur(s):

Oosterling-Schiereck, H.E.
Dillmann, R.

Resp. stafmedewerker en secretaris-arts bij de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.

Verschenen in:

ESB, 82e jaargang, nr. 4094, pagina 152, 19 februari 1997

Rubriek:

Discussie

Trefwoord(en):

w elvaartseconomie, gezondheidszorg

De toetsing van bedrijvenpoli aan de criteria voor rechtvaardigheid en welvaart van Rawls en Pareto lijkt een eenvoudige en verfrissende bijdrage te leveren aan het debat over wachttijden en voorrang in de gezondheidszorg. De auteurs gaan ons inziens echter wel heel snel van model naar werkelijkheid, waarna een (te) vlotte conclusie volgt dat de bedrijvenpoli als rechtvaardig kan worden beschouwd. Kan, maar kan ook niet. Want als we het model voeden met andere aannamen dan kan de conclusie ook anders luiden. Hoe relevant de aannamen zijn, blijkt als we de aannamen van de auteurs nader beschouwen.

Snel is niet altijd beter

Zo is in onze visie de aanname dat de werknemer erop vooruit gaat met snellere hulp aanvechtbaar. Allereerst is het de vraag of de werknemer in vrijheid kiest voor die snellere hulp. Is geen gebruik maken van de aangeboden voorziening een vorm van vertragen van het herstel? Dit is grond voor het inhouden van het salaris. Maar ook zonder die sanctie is de arbeidsverhouding niet gediend met zo'n moreel dwingend gebruik van geboden voorrechten.

Wil een werknemer dan niet snel genezen? Natuurlijk, maar wel op de wijze die haar of hem - in samenspraak met de behandelaar - het beste lijkt. Je kunt een hernia opereren of met rust laten herstellen. Dat laatste duurt lang, maar menig patiënt en arts geven er de voorkeur aan.

Is het voor de samenleving niet beter dat werknemers snel genezen? Dat ligt er maar aan in welke begroting en op welke beleidsagenda je kijkt. Uit oogpunt van beperken van de zorgvraag en gepast gebruik is snelle hulp een medicaliserende tendens, welke de kosten in de zorg alleen maar zal opvoeren. Probeerden we Nederland niet juist te leren terughoudend te zijn in zorgconsumptie? Dat lijkt financieel en uit oogpunt van volksgezondheid gunstiger voor de lange termijn.

Niet-werknemers blijven wachten

De aanname dat niet-werknemers erop vooruit gaan met de bedrijvenpoli lijkt slechts houdbaar door vergaande simplificatie van de gezondheidszorg en de wachttijden in die sector. Het simpelweg tellen van gelijke patiënten op lijstjes is geen bruikbaar beeld voor wachttijden in de zorg. Wachten op een nieuwe heup heeft een andere oorzaak dan wachten op een knie-operatie. Bij donororganen of klinische topzorg (hartchirurgie) spelen weer andere mechanismen. Uit de rij nemen van werknemers zal voor een deel der wachtenden niets bijdragen aan de snelheid waarmee ze geholpen worden.

Het wordt pas echt pijnlijk voor het rechtvaardigheidsgevoel en de rechtvaardige verdeling van welzijn als een werknemer - om bedrijfseconomische redenen - met voorrang behandeld wordt voor een klacht die medisch gezien niet dringend is (geen schade van het wachten, kans op gedeeltelijk spontaan herstel tijdens het wachten, geen pijn), terwijl een niet-werknemer blijft wachten voor een medisch noodzakelijke ingreep, waar tijdens het wachten pijn en invaliditeit toeneemt en extra (gemeenschaps!) kosten voor thuiszorg gemaakt worden. Het is al pijnlijk genoeg dat we als Nederlandse samenleving niet bereid zijn voldoende middelen ter beschikking te stellen om de natuurlijke aanwas van hulpvragen als gevolg van de vergrijzing te beantwoorden. Het selectief geld beschikbaar stellen voor een bevoorrechte groep werknemers steekt daar schril bij af. Het gesignaleerde risico dat deze meerkosten worden doorberekend in de prijzen van de onderneming is reëel en niet te voorkomen. Wij zijn nog niet overtuigd van de rechtvaardigheid die de bedrijvenpoli in de Nederlandse samenleving zal brengen.

Zie ook: [Bedrijvenpoli in het licht van Rawls en Pareto](#) van W.B.F. Brouwer, F.T. Schut en F.F.H. Rutten, [Bedrijvenpoli en rechtvaardigheid](#) van H.J.J. Seeverens en [Naschrift](#) van W.B.F. Brouwer, F.T. Schut en F.F.H. Rutten
